Zingen: Psalm 33: 1, 2 en 8 Votum en groet

God we danken u voor ons leven, voor alle vreugden, voor rust en ontspanning. Velen zijn nu op vakantie. Ze mogen genieten van hun vrije tijd en van al het schoons in de omgeving waar ze zijn. Het werk even laten voor wat het is, op adem komen. Wees hen nabij op al hun wegen. Wij denken ook aan wie niet op vakantie kunnen gaan. Ziekte. Schulden. Pech. Een krappe beurs. Toestanden. Armoede in de wereld. Plekken waar de nood hoog is. Geef kracht aan de mensen in nood, ook aan hun familieleden en vrienden. God van alle mensen, waar we ook zijn, wie we ook zijn, geef aan ieder van ons vertrouwen en goede moed. Dat we niet nodeloos angstig zijn, maar ook niet onberaden of roekeloos. Wil ons sterken en bezielen. Dat we de moed niet opgeven. Dat we elkaar zegenen en goed doen. Dat we oefenen in liefde en bescheidenheid. Dat we ons zelf en elkaar steeds weer vernieuwen. Houdt ons Uw hand boven het hoofd, zodat ons leven aan waarde wint voor ons zelf, voor U en voor de mensen om ons heen. Vergeef ons wat verkeerd was en help ons het goede te zoeken en te doen. Spreek ons vrij door het Woord van Uw liefde en maak ons nieuw door de kracht van Uw Geest. Amen

Zingen: Psalm 103: 3,4, 5

I Kor. 1 *God heeft u in Christus Jezus. Zijn genade geschonken.*
Door Hem bent u in elk opzicht rijk geworden.

Loflied: 868: 1, 2, 3

De kinderen. Wie ben ik?Ik ben een ds. Wat ben ik nog meer? Meneer of mevrouw? Automobilist? Fietser? Belastingbetaler? Duitser? Vriendin? Moeder? Tante? Gelovige? Wat ik allemaal niet ben...Maar wat is nou het belangrijkste?

Wees goed - o God - voor allen die naar U verlangen. Zegen ons met uw Woord. Laat het zo mogen zijn dat u de kans geven ons innerlijk rijker te maken door uw Woord. Maak ons rijk in U, o God - door Jezus Christus, onze Heer, amen.

Prediker 2: 1-11 845: 1 en 2
Lucas 12:13-21 845: 3

Tijd van vloek en tijd van zegen,
tijd van droogte, tijd van regen,
dag van oogsten, tijd van nood,
tijd van stenen, tijd van brood,
tijd van liefde, nacht van waken,
uur der waarheid, dag der dagen,
toekomst die gekomen is,
woord dat vol van stilte is.

Tijd van troosten, tijd van tranen,
tijd van mooi zijn, tijd van schamen,
tijd van jagen nu of nooit,
Tijd van hopen dat nog ooit.
Tijd van zwijgen zin vergeten,
nergens blijven, niemand weten,
Tijd van kruipen, angst en spijt,
zee van tijd en eenzaamheid.

Wie aan dit bestaan verloren,
nieuw begin heeft afgezworen,
wie het houdt bij wat hij heeft,

sterven zal hij ongeleefd.
Tijd van leven om met velen
brood en ademtocht te delen,
wie niet geeft om zelfbehoud,
leven vindt zij honderdvoud

Waar gaat het om in het leven? H*et gaat er niet om wat we hebben, maar om wie we zijn*. Dat is in het kort de boodschap van vandaag. De beide teksten van vandaag lijken ons op het eerste gezicht te vertellen, dat het allemaal maar niks is in het leven. En dat we niet zouden mogen genieten van alle fijne dingen die er zijn. We horen Prediker zeggen, dat van het leven genieten allemaal maar lucht is en najagen van wind. En Lukas vertelt, dat iemand die het er na hard werken eindelijk eens van wil nemen volgens Jezus dwaas is en sterft. Is de Bijbel zo somber? Mogen we niet spontaan zijn? Mogen we niet genieten? En gaat Jezus nu ook al mee in die negatieve denktrant?

Nee, lieve mensen, zo is het niet. De Bijbel is niet somber, we mogen heel spontaan zijn en we mogen best genieten van alles wat mooi en goed is. Dat staat voorop. En dat moet je ook beslist doen. Genieten van de zomer, van het mooie weer, van lekkere dingen. Van lieve dingen. Van geschonken geluk. Maar de Bijbel is tegelijk ook reëel.

En wie is dan Prediker, dat hij praat zoals hij praat? En waarom zegt Jezus dit allemaal? Deze Prediker is iemand die veel van het leven heeft gezien en veel heeft nagedacht. Een denker. Kritisch en beschouwend. Een cultuurfilosoof. Eerlijk, bewogen, nuchter, altijd op zoek naar wat niet voos en leeg is, maar **waarachtig en houdbaar.** Veel moderne denkers en dichters, zoals Sartre, Jaspers, Camus en Eduard du Perron - mensen die er nou niet direct om bekend staan dat ze zoveel met de Bijbel ophebben - hebben stuk voor stuk gezegd of geschreven, dat ze zich verwant en verbonden voelden met de gedachtenwereld van deze Prediker.

In het Hebreeuws heet hij *Qohelet*. Pas in de 16e Eeuw heeft Luther dat woord vertaald met *Prediger*. En daarom heet ons Bijbelboek ook zo. Prediker. We horen de echo van zijn stem. Maar predikt hij eigenlijk wel? Is het niet eerder iemand, die fluistert? Hij zit een beetje voor zich zelf uit te mompelen, zo stel ik me voor. Hij wil zich niets laten wijsmaken, zeker niet door voorbarige stichtelijkheden. De vele vragen die Prediker stelt worden niet toegedekt of bemanteld: Nee, we worden er door wakker geschud. Prediker is zo'n zoeker en vrager, die telkens zegt: "is dat nou wel zo?" en: "hoe zit dat dan?"

Maar ‘t is ook iemand die alles zelf wil onderzoeken en ervaren Hij heeft uitbundig genoten van alles waar maar van te genieten valt. Vrolijkheid. Wijntje & Trijntje. Muziek en zang. In onze tekst van vanmorgen identificeert Prediker zich zelf met de wijze koning Salomo, die alles had wat z’n hart begeerde. Paleizen, wijngaarden, tuinen met fruitbomen, hele parken met vijvers en aanplant van jong groen! Ook beschikte hij over het nodige personeel om dat hele spul te onderhouden. En hij genoot uitbundig van talentvolle mensen: zangers en zangeressen, die voor de nodige ontspanning zorgen. En mooie vrouwen. In onze oude vertaling bleef dat een beetje onduidelijk, maar in de nieuwe vertaling is dat heel duidelijk.

En als je dat nou allemaal hebt, als je eigenlijk niets meer te wensen over hebt. En je bent bovendien ook nog eens verstandig en wijs, je kunt je beheersen en je weet wat je doet. Ben je dan gelukkig?

Prediker vindt van niet. Hij zegt: Alles overziende maakt het je niet gelukkig. Wat je bezit maakt je niet gelukkig! Je verstand ook niet. Je wijsheid ook niet. Alles wat je in huis hebt en alles wat je in je hoofd hebt, dat is het uiteindelijk toch niet! Het gaat om iets anders. Het gaat niet om wat je hebt, maar om wie je bent. We horen vandaag ook het verhaal van een rijke-dwaze man of een dwaze-rijke man. En ook in dit verhaal gaat het om wat werkelijk waardevol is: niet wat je hebt, maar wat je bent.

De rijke man was niet dwaas omdat hij rijk was, maar omdat hij alles op één kaart zette. Op de verkeerde kaart. De kaart van: *hebben*, niet de kaart van: *zijn.* **Het komt er op aan dat je Rijk bent in God, zegt Lucas.** En dat is typisch Lucas. Doorstoten naar de diepte. Doordringen tot de kern van de zaak. En met een scherp gevoel voor verhoudingen. Lucas heeft een extra zintuig als het gaat om arm en rijk. En hij is extra kritisch op '*rijk*'. Meer dan de andere evangelisten legt Lucas de vinger voortdurend bij de zere plek als het gaat om hoe wij omgaan met ons geld en goed.

Lucas 12. Er is een erfeniskwestie. Een broer voelt zich tekortgedaan. Hij heeft niet gekregen waar hij recht op dacht te hebben en komt daarover klagen bij Jezus. Hij zal vast gelijk hebben gehad. Het **is** niet leuk om benadeeld te worden! Zeker niet door je eigen familie. Maar toch gaat Jezus er niet op in. Jezus is er niet voor om onze problemen op te lossen. Dat moeten we zelf doen. Onze familieruzies hebben maar al te vaak te maken met geld en goed. Afgunst. Hebzucht. Elkaar het licht in de ogen niet gunnen. Het komt in de beste families voor.

Natuurlijk. Geld is belangrijk. Je hebt het nodig. Zonder geld kun je niet leven. Zonder geld vallen de meeste problemen ook niet op te lossen Dus je moet het wel hebben Maar toch. Geld is niet alles. Als Jezus gevraagd wordt om zijn mening te geven over die erfeniskwestie, **dan doet hij dat niet.**

Jezus is niet gekomen om over onze zaakjes te oordelen, maar *om ons op het spoor te zetten van het Koninkrijk van God.* En daarom stoot Hij meteen door naar de kern van de zaak. En die kern is: dat wij leven voor Gods aangezicht en naar de regels van het Koninkrijk van God. Daarvoor is Jezus gekomen. Dat is zijn boodschap. Dat mensen zich bekeren en de blijde boodschap aannemen. Daarvoor heeft hij zich zelf, zijn eigen leven gegeven aan het kruis - om ons te redden, om ons weg te halen uit onze dwaasheden en om ons af te halen van onze doodlopende wegen. *Kijk er voor uit* - zegt hij-, *dat je niet komt in de ban van de hebzucht*.

Want waar gaat het nu eigenlijk om in het leven? Wat is nu echt van waarde? En goeie baan is belangrijk. Je wilt je leven op poten zetten. Je gáát er voor. Je moet er hard voor werken om een kapitaaltje te verzamelen. En een appeltje voor de dorst moet je ook wel hebben. En nog een extra appeltje voor de dorst. Je moet ook je kennis bijhouden en je moet zorgen dat je er goed uitziet. En zo ga je maar door. Voor je het weet ben je almaar bezig om je hoofd en je huis te vullen met alles wat maar wenselijk is. Niks mis mee, maar het kan ook te ver gaan. Stress. Hoge bloeddruk. Geen tijd meer om in de zon te wandelen, weinig tijd om van het leven te genieten. Je mist het doel van je leven als je zo opgaat in alle verplichtingen en uiterlijkheden, dat het heel je leven gaat beheersen. En dat is zonde. Jezus laat dat zien met dit verhaal.

Lucas is de enige van de vier evangelisten die ons dit vertelt. En dat is typisch Lucas. Hij vindt niet alleen Gods liefde en barmhartigheid belangrijk, onze roeping, de naastenliefde en het bidden, maar juist en vooral ook onze persoonlijke levensstijl. Heel praktisch. Hoe sta je in het leven? Wat doe je? Hoe ga je om met anderen, met jezelf, met God, met de bloemen en de dieren, met je geld en je spullen? Waar je schat is - daar zal je hart zijn.

Terug naar het verhaal. De hoofdpersoon. Wat is dat voor iemand? Vast een hele harde werker. Ik stel me voor, dat hij bij de tijd is, slim en spiritueel. Een goede manager, die planmatig te werk gaat. Hij heeft succes in zijn werk en mag trots zijn op vele geslaagde projecten. Hij is niet dom. Hij denkt tijdig na over elke volgende stap. En in de vakantie heeft hij tijd - en neemt hij ook tijd - om allerlei

dingen nog eens na te lopen en voor zich zelf op een rijtje te zetten. Wie weet heeft hij wel een speciaal bureau ingehuurd om zijn werknemers motiveren om z'n bedrijf weer nieuw elan te geven Daar heeft een bedrijf toch alleen maar baat bij?

Alleen één ding: meneer de directeur kan niet meer bidden. Hij bidt niet meer met God. Hij praat alleen nog maar met zichzelf. Als hij met God gebeden had, dan zou hij gezegd hebben: *God, ik dank U. Want ben ik een gezegend mens. Wat heeft U mij veel mogelijkheden geschonken. Met al de gaven die u mij schonk heb ik veel kunnen bereiken. Wat wilt u nu dat ik doe? Mijn huis is vol. Er is geen plaats meer om alles te bergen. Wilt U, dat ik er een goede bestemming voor zoek? Zal ik een voedselbank opzetten? Zal ik naar Oekraine rijden met een lading hulpgoederen of zal ik een flinke giro overmaken voor kinderen in Afrika of Azië?*

En al biddende zou hij vast en zeker op een goed idee gekomen zijn, dat hem veel voldoening had gegeven. Want bidden brengt je altijd op goede ideeën. Maar hij doet dat niet, want de man bidt niet meer met God. Hij praat alleen nog maar met zich zelf. Als je goed hebt geluisterd, dan heb je gemerkt, dat er in dit verhaal vooral veel eerste persoon enkelvoud voorkomt:

*Wat moet **ik** nu doen? **Ik** heb geen ruimte om **mijn** producten te bergen. **Ik** weet het al. **Ik** ga zorgen voor een grotere opslagruimte. Daarin zal **ik mijn** bezit prima kunnen bergen. En **dan denk ik** bij **me zelf**: Nu kan **ik** kunt gerust zijn. **Ik** heb niks te vrezen. Alles is goed geregeld tot aan **mijn** pensioen en daarna ga **ik** genieten van het leven, eten en drinken en vrolijk zijn.*

Bij deze man (zoals Lucas het ons vertelt) hoor je voortdurend **ik, me zelf of mijn.** Het draait allemaal om die éne persoon: hij zelf. Het lijkt wel of er niemand anders in zijn leven is. Hij leeft puur voor z'n bedrijf, zijn winst en z'n rentepercentages. Maar net als hij denkt dat alles goed geregeld is, komt God in zijn leven. Of beter: de dood!

Oude mensen moeten sterven. Jonge mensen kunnen sterven. *Of wij leven of sterven, we zijn van de Heer*. De man uit de gelijkenis was vergeten, dat leven en dood in Gods hand zijn en dat je niets kunt meenemen naar de andere kant. En nu wordt hij plotseling geconfronteerd met zijn eigen eindigheid. En dan dringt de waarheid tot hem door. God zegt:

Je moet gaan. Het is je tijd. En alles waar je steeds zo hard voor hebt gewerkt, voor wie is dat nu? Maar er is niemand. Er is niemand in zijn leven.

Helemaal niemand.

Kijk zegt Lucas Jezus na: Dat is nu het dwaze. Ben je zo knap, zo weldenkend en zo rijk, heb je ze allemaal zo goed op een rijtje, denk je alles voor elkaar te hebben en dan is het plotseling uit. En dat je daar nu niet mee had gerekend?. Zo gaat het als je alles enkel en alleen voor je zelf houdt, maar niet rijk bent in God. Wat is dat dan: 'rijk in God'? Dat is: dat je rekening houdt met Gods Koninkrijk. Dat is: als je leeft naar de regels van dat Koninkrijk. 'Rijk in God' is: dat het leven niet *hebben* is, maar *zijn*. Wie je bent is belangrijker dan wat je allemaal hebt.

Waar het werkelijk op aan komt is dat jij mens bent, een echt mens, een medemens. Het gaat er niet om wat je allemaal hebt verzameld of gepresteerd. Je hoeft het niet helemaal te maken. Je bent ook zonder allerlei prestaties de moeite waard. Jezus wil met dit verhaal de mensen een basisvertrouwen meegeven. Als je dat hebt sta je meer ontspannen in het leven. De dingen waar het werkelijk om gaat in het leven, die kun je niet organiseren Ze vallen je toe. En dat is geen toeval. Dat is genade.

Zingen: 904: 1 en 5

Trouwe God, Wij danken U ervoor, dat wij bemoedigd mogen worden door ons samenzijn hier in de kerk Dat wij elkaar hebben als ouders en kinderen en als leden van uw gemeente. Dank dat wij uw gemeente mogen zijn. Dat wij samen onze weg zoeken door het leven, in deze wereld. Wij bidden

voor allen onder ons die ziek zijn en voor allen die voor belangrijke beslissingen staan waar veel van af hangt. Wij bidden voor alle mensen die lijden onder armoede, gebrek en tekort, hier en in verre landen, waar de nood hoog is. Dat ze geholpen worden om zich door het leven te slaan en dat ze verlost worden van corruptie en van dictatoriale regiems, die zichzelf verrijken en alles doen om de status quo te handhaven. Wij bidden voor de mensen en de kinderen in hopeloze situaties. Voor de mensen en de kinderen in hun troosteloosheid en uitzichtloosheid. Wij bidden u voor allen die werken aan nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij. Dat ze welgemoed hun brood verdienen met hun arbeid. We bidden voor wie werken in de agrarische sector, de veeboeren, de landbouwers. Wij bidden u om wijsheid en zelfbeheersing voor mensen, die leiding moeten geven in scholen, in kerken in besturen of stichtingen. Wij bidden voor hen die ons regeren, en voor hen die ons vertegenwoordigen in het parlement. Dat ze goed toegerust zijn voor hun taken om er voor te zorgen dat alles in goede orde verloopt, op eerlijke en rechtvaardige wijze, zonder bepaalde bevolkingsgroepen te bevoordelen of te benadelen.

Stil gebed, Onze Vader

Slotlied (staande): 416

Ga met God en Hij zal met je zijn,
jou nabij op al je wegen
met zijn raad en troost en zegen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.

Ga met God en Hij zal met je zijn,
bij gevaar, in bange tijden,
over jou zijn vleugels spreiden.
Ga met God en Hij zal met je zijn.

Ga met God en Hij zal met je zijn,
in zijn liefde je bewaren,
in de dood je leven sparen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.

Ga met God en Hij zal met je zijn,
tot wij weer elkaar ontmoeten,
in zijn naam elkaar begroeten.
Ga met God en Hij zal met je zijn.

Zegen